

TAGEM
ARGE & İNOVASYON

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KARADENİZ TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

KENEVİR TARIMI

Şahin GİZLENCİ
Mustafa ACAR
Prof. Dr. Selim AYTAÇ
Çiğdem YİĞEN
Mustafa ŞAHİN

SAMSUN
2020

3. İKLİM İSTEKLERİ

Kenevir, geniş bir adaptasyon kabiliyetine sahiptir. Bu nedenle ılık iklim kuşağından subtropik iklim kuşağına kadar yayılmış bir bitkidir. Kenevir ülkemizde yazlık olarak yetiştirilmektedir. Hafif donlara karşı dayanıklı olan kenevir, ilkbahar geç donlarına karşı hassas olduğundan, -5 °C'den daha düşük sıcaklıklarda zarar görür. Karadeniz Bölgesi sahil kuşağı için mart ayının ikinci yarısından, İç ve Geçit bölgelerde mart ayı sonunda, nisan başında, Akdeniz ve Ege sahillerinde şubat sonu mart ortası, Akdeniz ve Ege bölgesi iç kesimlerde mart ortası, nisan ayının ilk haftasında ekimler gerçekleştirilmelidir. Kenevir bitkisi lif üretimi için 4 - 4.5 aylık, tohum için ise 5 - 5.5 aylık bir yetişme süresine ihtiyaç duymaktadır. Yağışın yetersiz olduğu yerlerde de, sulamak suretiyle, tohum ve lif üretimi mümkündür.

4. TOPRAK İSTEĞİ

Drenajı iyi, derin, havadar, verimli, orta-ağır, tınlı, bitki besin maddelerince zengin, pH değeri 6-7,5 arasında, kireçli, gevşek ve organik madde oranı iyi olan alüvyal topraklarda iyi yetişir. Ağır, hafif, fakir, geçirgenliği zayıf, asitli, çorak topraklar ise kenevir için uygun değildir. Ayrıca, su tutan ve drenajı iyi olmayan topraklarda bitkinin gelişimi durur, kökler yeterince hava alamazlar.

Normal Kenevir

İmha Edilmesi Gereken Kenevir Arazisi

5. TOPRAK HAZIRLIĞI

Sonbaharda pullukla derin sürüm yapılmalıdır. İlkbaharda gerekirse ikileme, daha sonra tarlaya diskaro ve tırmık çekilerek iyi bir tohum yatağı hazırlanmalı ve toprak ekime hazır hâle getirilmelidir.

6. EKİM

Ekim mibzerle yapılmalıdır. Sıra aralığı; tohum ve lif amaçlı ekim için 20 cm'ye ayarlanmalıdır. Ekimde dekara kullanılacak tohum miktarı lif veya tohum üretimi amacına göre değişiklik gösterir. Lif üretimi için (m²'ye 150-220 bitki) 3.0-3.5 kg/da; tohum üretimi için ise (m²'ye 120-150 bitki) 2.5-3 kg/da tohum kullanılmalıdır. Tohum ekim derinliği 2-3 cm olarak ayarlanmalıdır. Ekimden sonra merdane çekilmesi düzenli, daha hızlı ve daha yüksek çimlenme sağlar.

Kenevir Ekimi

İdeal Kenevir Çıkışı

7. GÜBRELEME

Kenevirde optimum verim alabilmek için; toprak tahlil sonuçlarına göre iyi bir gübreleme programı uygulanması gerekmektedir. Ahır gübresi verilecekse sonbaharda 2-4 ton verilmesi önerilir. İlkbaharda ekimle birlikte 12-18 kg/da saf azot ve 6-8 kg/da saf fosfor verilmesi önerilmektedir.

Kenevir Gübreleme	Ekimle Birlikte	Üst Gübre (Bitkiler 40-50 cm)
	DAP 20 KG/DA + AMONYUM SÜLFAT 20 KG/DA	Kalsiyum Amonyum Nitrat (CAN) 30 KG/DA

8. SULAMA

Lif tipi kenevir, yüksek nispi nem, uygun bir sıcaklık ve asgari 700 mm'lik yağış alan bölgelerde sulanmadan yetiştirilebilir. Kenevir özellikle ilk gelişme dönemlerinde suya fazla ihtiyaç duyar. Bu miktarın altında yağış alan kurak bölgelerde 2-4 kez sulama yapılmalıdır. Lif üretimi için yağışların mevsim içerisinde muntazam dağılması gerekir. Lif için daima ilk 4 haftalık periyotta toprakta nem olmalıdır. Yüksek sıcaklık ve kurak, kenevirin olgunlaşmasını hızlandırarak lif verimi ve kalitesinde düşüğe neden olmaktadır. Kenevir tarımı tohum üretimi için yapılıyorsa en az 4 sulama yapılmalıdır çünkü bitkilerin ileri gelişme dönemlerinde yapılan sulama, olgunlaşmayı geciktirir dolayısı ile tohum verimi ve kalitesi artar. Tohum için yapılan üretimde aşırı sulama hasadı ve olum gün sayısını geciktirir.

Kenevir Salma Sulama

Kenevir Yağmurlama Sulama

9. YABANCI OT MÜCADELESİ

Kenevir bitki sıklığı yeterli ise çapalamaya ihtiyaç kalmaz. Yabancı otlarla mücadelesini çok iyi yaparak hem kendisi için hem de kendisinden sonraki ürüne de temiz bir tarla bırakır.

Erkek Kenevir Bitkisi

Dişi Kenevir Bitkisi

10. HASAT

Kenevir bitkisinde erkek ve dişi bitkiler, birbirlerinden farklı zamanlarda olgunlaşırlar. Erkek bitkiler dişi bitkilerden daha erken olgunlaşır. Erkek kenevirler çiçek açtıktan 5-10 gün sonra yaprakların dökülmeye başlaması ve sapın sararmaya başlaması olgunluk belirtileridir. Lif amaçlı üretim için en iyi hasat dönemi bu zamandır. Bu devrede erkek bitkilerin sapsarı en yüksek lif kalitesine sahiptir. Dişi kenevirlerde ise tohum olgunlaşması için erkek bitkilerin olgunlaşmasından sonra 4-5 hafta daha beklemek gerekir.

Hasat genellikle el ile sökerek yapılmaktadır. Ancak son dönemde makinalı hasat yaygınlaşmaktadır. Özellikle Avrupa ülkelerinde tohum hasadı doğrudan makine ile yapılmaktadır. Lif amaçlı üretimde de makine ile hasat yapılmakta, lif sıyırma işlemi de havuzlama yapmadan, doğrudan makine ile yapılmaktadır.

Makinalı Lif Sıyırma

Makinada Sıyrılmış Kenevir Lifi

**Karadeniz Tarımsal Araştırma
Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼**

Samsun-Ordu Karayolu 17. Km, Tekkek¼y / SAMSUN

Telefon: 0 362 256 05 14 - 15 Faks: 0 362 256 05 16

ktae@tarimorman.gov.tr

<http://arastirma.tarimorman.gov.tr/ktae>